

Womhaj Bóh!

Číslo 2.
13. jan.

Četník 5.
1895.

Szerbiske njedželske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Šmolerjez knihiczičezetni w Budyschinje a so tam dostacž so šchwórtlětnu pschedplatu 40 up.

1. njedžela po tjoch kralach.

Čf. 5, 8—14: Wy běšcže prjedy czěmnošč, nětk pak scže šwětłoscž w tym Anjesu. Šhodžcže jako džěczi teho šwětła. Teho ducha plód so wopokasuje we wschej dobroščzi a prawdoščzi a wěrnoscžzi. Tež spytajcže, šchto by temu Anjesej spodobne bylo. A njemějcz nicžo czinicž s tymi njepłódnymi skutkami teje czmy, ale šwarcže wjele bóle na nje. Pšcetož, šchtož so skradžu wot nich stanje, to je tež hrosne prajicž. To wschitko pak budže šjawne, hdyž budže wot šwětła dowjedžene. Pšcetož wschitko, šchtož budže šjawne, to je šwětlo. Teho dla praji wón: Wotzucž, kiž ty spisč a stawaj wot mormych, dha budže cze Šhrystuš roškwětlicž. — Česus bě jene s najwjěschich a najkrafnišchich městow rańscheho kraja. Do jeho templa pschibohowki Diany czahowasche jich wjele sakrafnjnych tykaz a dla jich wucznych placzesche wone jako šwětlo šwěta. Duž je khorble a sahanibjaze kłowo, kotrež šw. Pawoł pische: Wy běšcže prjedy czěmnošč. To chze prajicž, so bjes Česistimi žana šchricžka wěrneho wěczneho šwětła njebě. Nasch czaš mjenuje so roškwětleny a šdžělany, wón je w šamothwalenju a šamoczesczenju dale pschinješł hacž prjedawšche czašy, wón šebi myšli, so je na najwyschschu wyškološč šwětła pschischol. Šchto pak budže Anjesowny wotšud wo tajkim šwětlu rošoma a wo wschej hordej mudrosčzi, kotraž Boha do khlódka a Šhrystuša do kuczika staji, prajicž? Wy scže czěmnošč, tak směje so šudnikowny wušud a kóždy šprawny kchesczijan wě a wušnaje: Wšchón nasch rošom s mudrosčzu je czma, my šmy kłudne džěczi.

Kak krasne pak je, hdyž móže nětk rěfacž, wy běšcže prjedy czma, nětk pak scže šwětłoscž w tym Anjesu. Prašcheimy so, psches czo je so tajke wulke pscheměnenje štało! Wotmolwjenje dawa nam japoschtol k wobšamknjenju nascheho teksta po wajchtarjowym hłobu profety Čef. 60, 1: Wotzucž, kiž ty spisč a stawaj wot mormych, dha budže cze Šhrystuš roškwětlicž. Hladaj derje, dwaj džiwaj Božej dyrbitej so w twojej wutrobje štačž, prjedy hacž móžesch ty, kiž šy czěmny, šwětlo w tym Anjesu byčž. Najprjedy dyrbišch horjestanjenemu šbóžnikej dowolicž, so wón cze w twojej hrěšnej wěstoscžzi šatraschi a s njeje šbudži, so wón tebi pokazž, pschi kotrej hłubinje ty na hrěšnym pucžu štejisch, a do kotrehož wěczneho škaženja ty kłodžisch, hdyž so s wutrobu njewobrocžisch. Ale s duchownym šbudženjom hišcže czinjene njeje. Někotryžkuliz wotzucži drje, ale s tym njestupicže hišcže won s czmoweje jamy šwojeho hrěšneho žiwjenja. Teho dla dyrbi k temu to druhe pschińcz: Stawaj wot mormych. Pšcetož šchto by šhubjenemu šynej pomhało, jeli so by wón wotzucžiwšchi se šwojeje šmjercže pošnal: ja hłodu wumru. Wón dyrbjesche tež k temu wotmyšljenju pschińcz: Ša chzu poštanycz a k šwojemu naney hičž; jenož tak štupi wón šašo do šlónčnejc neje pruhi lubosčže nanoweje, jenož tak bu wón šašo šyn w nanowym domje. Šunje tak dyrbimy tež štanycz wot mormych jenož potom móže naš Šhrystuš roškwětlicž.

Ša to pak dže wotczahowaza hnada nascheho Anjesa: Wny dyrbimy šwětlo byčž w tym Anjesu. To pak so po japoschtole na dwojake waschnje pokazže. Najprjedy a pschede wschěm dyrbi našche kłodženje kłodženje w šwětlo

bycz a plód a skutkowanie kwétka budze go pokasacz we wschej dobrocie a prawdosci a wernosci. Werni budzemy k naschemu Bohu a sbóznicej, hdyz i nascheho czitanja w bibliji, i nascheho modlenja, i nascheho khodzenja kemschi a k spowjedzi go pschezo bóle tež posledni kusk ludarstwa shubi. Prawi budzemy psches wodzenje kwjateho Duchu pschezo bóle w tym, schtoz wo naschim bližschim rěczimy, wot njeho žadamy abo kmj jemu winojeci. A na posledku budze dobrocziwosc, czichosc a kmilnosc nascheho bycja snamjo wot lěta k lětu bóle, tak so go nascheho sbóznikowe pschislowo na naš poczehnje: Stare wino je lěpsche. Derje, hdyz móže go wo kschesczianskim žiwjenju rěczec, so je khodzenje džeczi kwétka, potom khwali go i tym knjesom mjeno wo wschěch wězach, potom budze tajke khodzenje bjes mjele słowow kwaricz a wotšudžicz wscho, schtoz je czemnoscz.

To pak žada bebi km. Pawol nět wošebje. Kschesczijenjo durbja kól semje bycz. Duž spyta džeczó kwétka wscho, schtoz jemu w kwěczje napschecziwo stupi, nječita žane knihi, njechwali žane człowške skutki, a hdy bychu go najkrafnišche idate, go njeprashawšchi, hacz je wscho to i Boha narodžene a Bohu spodobne. Pschetoz schtoz ma dostatk i Bohom, njemóže dostatk mēcz i njeplódnymi skutkami czemnosczje, ale kwari je mjele wjazy. Haj wschaf je kwjata pschislawšnoscz, so my kschesczijenjo w tutym czasu, hdyz njewěra a kža khoble kwój hlowje posbēhataj, móznischo hacz hewaf pschecziwo bjesbóžnemu waschnju kwēdczenje wotpołožimy, so bychny tole waschnje jako bjesbóžne a skazaze psched kóždeho woczomaj šjawne czinili.

Tak daj, kschescziano, jasnému kwétku twojeho sbóznika tebi tak w wutrobje bydlicz, so twoje słowo, khodzenje a žiwjenje kwēt k Khrystušej czehnje, abo hdyz njecha go czahnycz dacz, kwari a šjawne czini. Hamjen.

Thirsa, abo wabjaza mōz kschiza.

(Potraczowanie.)

Thirsa šhoni, so je lětar pschischoł, dofelž je nan kthorik. Wboha Thirsa, to bēsche mjele sa nju, pschetoz wona bebi winu domasche, so je nan kthorik. Potom bebi swazi, hischcze ras nana wutrobne prošnycz wo dowolnoscz, jeho hladacz kmēcz; ale sašo to stare, twjerde wotmolwjenje, kiž jej do wutroby rēšasche. Nanowa khorošč njebē lohka, nihto nješmēdžesche k njemu, hacz tón, kiž jeho hladasche. S czēžkej wutrobu go wona popošnju na faru poda. Fararka i njej pošna dželbracza plakasche, knjes farar pak njepšesta, dowējenje na teho do njeje plodžecz, kotrehož rada je džiwna, ale tola pschezo krašna. Wo khwili go pošnylnjena dom wróci. Duzy do kwójesje istny durbjesche wona nimo nanoweje istny. Wona pošluchasche, hacz knano njebudze nana rěczecz klyšhecč; ale wschitko bē czishe. Hizo bē ruku na klinku položila, ale njewēri bebi tola woczinicz. S plakanjom a i modlenjom stupi sašo do kwójesje istny. Kraf rad budžishe nanej wschitko, wschitko woprowala, jenož to jene niz, schtoz bebi wón runje žadasche. Wona bē hotowa, bebi wschitko lubicz dacz, móhla jenož jeho widžecz a jemu w kwērnym wothladanju swoju džeczazu luboscz wopokasacz. Spytowaf, kiž kóždy czaf sa dušchu steji, so by bebi skladny wotkafaf k swojim lešnym nadpadam, šedžesche šurowje na nju i tym porokowanjom: ty czinisch njeprawje na nim, ty šaprešech džeczazu luboscz; ty móhla swoju wēru štradžu džeržecz a tak dale. Satan požadasche ju stacz kaž pschenzu. Ale jedyn stejesche jej k bokej, kotrehož njethabłata kwērnoscz psches wschitko lešne njepscheczelow nadbēhowanie džēšche. Tež jej placzēsche to słowo jejneho kwērneho a kmilneho wyschisheho mēšniku: Sa šym sa tebe prošny, so by twoja wēra njepšesta. Wona bēsche tež šłaba w kwójim spytowanju, so jej wschitka mōz czēšasche, dha ju tola ruzy teho džeržeschej, kiž rošlamane wutroby hoji a jich bolosczje staja i njekōncžnej lubosczu, w kotrejž je wón tež sa nju kwójesje žiwjenje do kmjercze dač. Psches mōz tuteje lubosczje bu czicho w jejnej wutrobje; wona šaczu Božu hnadu,

modlesche go jora i hšubofa sa nanowe žiwjenje, prošesche teho knjesa, so by jej pschitup k jeho khorošču pschihotowaf, a postany štrošchna wot kwójeho modlenja, so by go w Božim mjenje swazi, k nanej hicz. Žako pak k jeho durjam pschindže, bē se wschej khrobłosczu won. Duž chzysche go sašo wrócič a hacz nasajtra czafacz. Wona nastajesche wušchi, hocz njebudze niczo klyšhecč, ale wschitko bē hischcze czishe, kaž kmjertna czischina. W tutej štyšnoscz, so móht nan mormy bycz, wotewri durje a stupi do istny a stejesche psched jeho kōžom. Wón to njebē pntny. Wona go wysche njeho pokhili, so by bebi jeho wobliczo webhladała, kotrejž njebē sa dołho widžala. Ale tak ju wutroba bolesche, jako to pschemējenje pntny, kiž bē sa tón krotki czaf nastalo. Wona go postrozi psched tym blēdnym, španjenym wobliczom, na kotrejž bēsche go to rudjenje šarylo. Wothladowarjej kwnywschi, so by woteschoł šnje go wona pschi nanowum kōžu w tej myšli, so tuto mēsto tež wjazy njewopušczi. Tak wona khwili šedžesche, jejne myšle bēchu pola teho knjesa, jejne wóčko wobhladowasche bebi husto to khore wobliczo, kwēru na kōžde jeho hibjenje šedžbujo. Škōncžnje pocza wón wo šnje rěczecz. Thirsa! Thirsa! ju wón spyz i mjenom wošasche; a tón mišny šnyk teho šłowa tej lubowazej džowny prajesche, so jej nanowa wutroba hischcze šłuscha. Prēnje nanowe pohladnjenje nješmēdžesche na nju panycz, teho dla go wona sa šawēšch pokhili. Ran pak go hndom na nju dohladowšchi rjekny i czicha: Thirsa, Thirsa! moje lube wutrobne džeczó, dje dha ty šy? Thirsa go pschi kōžu wotkafnywschi a nanowu ruku i waha šapšchimnywschi wotmolwi i wutrobnej lubosczu: Tu šym, mōj luby, luby nano. Šorze šnyš pscheliwajo go wona na njeho nakhili a jeho palatej hubje wofoschēsche, jako chzyla i njeju wschitko poklecze i wotkōšhecč. Potom wona želnije na njeho hladasche, jako durbjatej jejnej wóczy šobu pomhacz prošnycz. Nětko khory k pošnemu rošomē pschindže. Pohladowanie na horzolubowanu jeniczku džowku, jejna wutrobnoscz, jejne džeczaze wofoschowanja, prjedy jeho wschēdne mjēšle, czinjachu jemu tak derje, so wón njemóžesche kwójesje prjedy wuprajene šastorečenje wobnowicz, wón bē w wótrym šautškonym šedženju. Ale ach! židowstwo w nim doby. Šastorenjene hidzenje pschecziwo kwjatemu Božemu, jako žalošne poklecze na panjenym šraelu ležēsche, poddušny mōžnje šbudženu nanowu luboscz. Wón šczahny kwójesje ruku k bebi, kotruž Thirsa hischcze džeržēsche, a woprašja go i krotka: schto dha tudy chzēsč, holza? Luby nano, twoja Thirsa tu je, tebe hladacz, tebi šlužicz a wofoko tebe bycz w twojej khorošč. Chzyla ras sašo po šarym waschnju twoja luba, pēna Thirsa bycz. A to tola kmēm, luby nano? Wotrjeknēsč go potom teje poklateje mēry? D, njerēc wó tym, luby nano, i najmjēšcha niz nětko! Ty šy jara khory, to cze potom tak pschima. A schto dha móht cze w khorošč kiž derje hladacz, kaž twoja Thirsa, kotruž mēšesche pschezo tak lubo? Nišasč wschaf hewaf tež nišoh na kwēczje, hacz mje, a chzēsč tež mje wot go štorcžicz? D, nē! to njemóžēsč. Sa go nětko wot tebe prjecz wuhnacž njedam. Budžēsč widžecz, tak lubo cze bjes wscheho pschemējenja mam. Ty mi tola dašč tudy wostacz, mōj luby nano? S hšubofa šdychnywschi go šary šraelski wotmjelcza. Wón wostaji nětko kwójesje ruku, kotruž bē wona pschi tyč poslednich šłowach sašo šapšchijala, bjes wobaranja w jejnej ruzy a dasche bebi jejne majtanje a wofoschenje lubicz. Kraf wješela a džakowna bē wona sa jeho njewuprajene dowolenje, wofoko njeho bycz kmēcz. Hndom prēnju nōž chzysche wona pola njeho bycz a jeho hladacz a wschē jeho potrebnosczje špokojicz. Pschezo mēšesche wona kwójesje džēto, pak lubemu khoremu wofschewjenje škicžicz, pak jemu šahwli šczascz a pschepołožicz, a hdyž go jenož hodžēsche, jemu nēšajku šlužbu wopokasacz. Tuta prēnja nōž pola čerpjazeho nana bē jej tež psches to wažna, dofelž bē nōž špominanja na knjesowe čerpjenje. Tu šedžēsche wona w kwójesje czischinje se kwójesje bibliju, po kotruž bē bebi doščła. Wona czitasche bebi historiju šesufoweho čerpjenja a to i tajkim žohnowanjom, kaž zenje prjedy. Wona bē w duchu w Gethsemane a kwjaty Duch mēšesche kwójesje džēto na nej. Tak wona mjenje šaczu, schto durbjesche parowacz, jako wona czichi piatš swony šlyšesche a na kwójesje žyřkwičku w pschedmēšcze špominasche. Wona pak nočzysche wotšupicz wot nanoweho kōža.

(Potraczowanie.)

Sozialdemokratiski ščejuwar a jehó kónz.

Wotolo leta 1875 běšče bjes soziodemokratiskimi wodžerjami w Scheczejnje jedyn s najwidžanišch Zilowšky. Jeho nan běšče žyrtwinžy a wótčynžy smyšleny sastojnik w Frankfurtze, sahorjenn starý wojak, kotryž běšče šwoje džěczy k pošluschnosći woczahnyl. Wulžy jara jehó rudžěšče, so jehó šyn na wopacžne pucze pschindže. Nan wojazy wo šyna njerodžěšče, jako tón w Barlinje wot soziodemokratiskije wučžby šamej šaklepjenn, jako sahorjenn pschiwškowar noweje wučžby a s dobom jako šazpivar wěry wustupi. Zilowšky s djabelskej šrěczniwosčju wobdarjenn měješče w tých letach wulku móž nad soziodemokratiskim ludom w Scheczejnje, wón móžešče s nimi šapoczěč, šchtožtulž chžyšče. W tajšej šhromadžisnje kšyščešče duchowny F., tak tamny s pošběhjenej pjascžu šwojim šchescžijaniskim pschecžiwnikam pschiwola: „Dajče šebi wy wot waščeho Boha pomhacž, nam dyrba našče pjascž pomhacž.“ Hórte šłowa bē tež pschecžiwó „šchescžijaniskije šmilnosći w Bethanien“ (to běšče diakoniskijiski wustaw ša šhorých w Scheczejnje) rěčž. Wón bē prajit: „Bohacž nšchak šo tam drje hladaža, ale ša šhudnyč šmilnosče njeje.“ Wodžer teho wustawa, kotremuž tajku rěčž woczisčezanu pschirópšča, wotmolwi, so budže Bethanien, jeli so Zilowšky junu šchori, šchtož chžył Boh wotwobrocžicž, rad jehó darmo napšepje wotšladacž. Walo njedžel pošdžičko na hašy šylneho muža namataču, Boža rucžka běšče jehó šajaka. Nichtó jehó nješajesče, woni jehó do bližščeje šhorownje donješechu a jako Zilowšky — to wón běšče — wocži wocžini, ležěšče wón, šylnu pjascž a žyly boš šlemjenn — w Bethanien. Jeho hordosčž drje šo šběhašče w nim, wón wšchu pschecželniwosčž wotpošasa, ale njewustawaza lubosčž a wješeka wera diakoniskij Reginy běšče balsam na jehó nieměrnú, šabludzenu myšl a do jehó šludzazeho pomjedanja šo bóršy dopomnjecž na džěčjatštwó a praschennje ša Bohom měšchachu. Wječžor pošdže, hdyž běšče wšchitko čžičko a jenož mała lampka šo šwēcžěšče, diakoniska šakšyšča, so šo wón čžičšče w šwojim šožu modlesče: „Šmilny Božo, šesom šchryšta, naščeho jenicžkeho šrednika dla, tebe praschju, daj mi tola džěnša w nožy kuf španja, potom chžy wěricž, so ty to šy.“ Wšotwa šo wušlyšča a šhoru nawuŕny šo praschecž: „Knježe, šchto mam čžinicž?“ Zilowšky šebi najprjedy myšlesče, so móže tež jako šchescžijan šlaw soziodemokratiskije strony wostacž. Duchowny F. jemu šam radžěšče, do šhromadžisny hiečž, ale tež wo tym njemjescžecž, šajte běšče šo s nim pschēmēnjenje štało. Wón to čžinjeshče. Ale na jehó wopraschennje, hacž chžedža jehó, hdyž je k wěrye doschek, ša towašča wobhladowacž, šo jemu s žyly šchiju šmējachu a jehó wotpošasachu. — „Wera je privatna wěž“, praji soziodemokratiski program. Šónle pschikšlad nam roššajni, tak ma šo to roššmicž!

19. měrza 1878 měješče šo bohacž wopytana ludowa šhromadžisna w Scheczejnje, w kotrejž soziodemokratojo lud napominachu, s krajnje žyrtwje wustupicž. W nej Zilowšky wustupi. Na wšchitke hanjenja wón bje wščeje hóršosče wotmolwi, ššoncžnje poš praji: „Šaj, moji knježa, ja šym něšchto nawuŕnył. Šato šhoru w Bethaniskim wustawje ležach, je mi wšchelake s pošlednich džěšacž lét psches myšle šchto. Tež wšchelake s mojeje mladosčeje je mi na myšle pschishčto. Duž šebi tež na šłowo pomyšlich: Wotaj šo še mni w čžagu teje nusy! Ša ja šym šo k Bohu wolał, a wón je mi pomhał. Šaj, moji knježa, hdyž chže šo tež něšchotre mu bjes wami šmiejcz: ja šym šašo nawuŕnył šo modlicž!“

Ty móžešč šebi myšlicž, šajka hara našta. Napominanje k wustupjenju s žyrtwje paš tež wjele wušpěcha njeměješče.

Zilowšky je w hubjennych wobštejnoscžach šo pscheco s nusu bēdžicž mēł, dofelž wojazy šchewowacž njemōžešče. Šsam by k starým šnatým hinkał, šo by jich k šwiecženju njedžele, k doměrenju k Bohu, k modlenju napominał. Pschede wšchēm wón prawdu lubowasche. Wón ženje njeby prošdne šłowa wo wězach rěčž, kotrež šnutšškonnje našhonił njeběšče a junššocž wón praji: „Knješ duchowny, wo šlubšchich praschennjach wěry s džěšacžerjami hieščeje rěččecž njemōžu a bibliju šo njewěry jim wukšadowacž, w tym šym šłaby; ale ludžo šebi myšla, šo čžłowjek, kiž ma rošom, s žyła wěricž njemōže, — mi je šo šamemu tak šchto — teho dla dajče mi pišma, s kotrychž móžu jim dopošasacž, šo šu woni šawjedženi.“ Junššocž pschi špoczatku šwojeho noweho žiwjenja praji: „Ša wšchak hieščeje wěšty w wěrye nješšym, ale s najmjēšča wšchēdnje Boha praschu, šo chžył mje k wěrnosčži domjescž.“ Šchtož paš běšče špōšnał, by bjes wščeje bojosčče wušnał. Wón drje tež dwōjžy jara čžujesče, tak wulka je jehó pschikšluschnosčž wušnacž, hdyž šo jemu n. psch. w šhromadžisnje pschiwola: „Ša

njewěrju do žaneho Boha, ale tón, kotryž je mi wěru do Boha wšak, rěka Zilowšky.“ Psches najwōtriske šłowa šo ženje rošhoricž njeda, šo by ranjožeho šłowa prajit a ženje jehó horjoza lubosčž k džěšacžerjam k temu nješawjedže hieženne pschecžiwó bohacž wubudžowacž, hacž runje jemu wjele bohacž njewoda, šo běšče jim džěšacžerjom našchěžuwal. 29. dež. 1879 jehó drugi ššocž Boža rucžka šaja a wón šmērom wušny. „Ša wěšče wěrju, šo mje Boh s hnadu pschiwosmje!“ wojazy ššocž wušpjetowa. Duchowny F. k tej powjescži wo nim pschistaji: „Šesub praji k njemu: džěnša budžesh se mnu w paradisu!“

Wšchelake s bliska a s daloka.

Wulke wischory, kotrež šu pošlednjeho dezembra na pošnožnym morju šahadžale, šu tam wšchelake kupy žačofnje šapucžile. Tež kupa šelgoland je tajtu šchodu poččerpika, šo je štrach ša dalšče wobštaceje tamnyč mōššich kupjelow. Wischor a woda šaj wulki štrach wot kupy wotšhorňuž. Šelgolandžy šu deputaciju k ššěžorej poššali a wo pomōž pošžyli. Ššěžor je jim to tež šlubit.

Ššěžor je bywšchemu wodžerjeje generalštaba generaleje hrabi Waldersee wulki rjad čžorneho worjoła špoczēč.

Našče Barlinkje mišionštwó wšobrocž šo s proštwu wo wurjadnu pomōž na wōšady. Ššome mišionštwó w naraššej Afrižy je pschewulke wudawli žadało. Pošledne leto wobšamny šo še šrudnym wōšjewjennom, šo je 80000 hriwnow šreža, jeli šo njechamy šwoje mišionštwó ššutšowanje pomjēšchicž. To je wulka licžba, ale šchto je to ša nimale 20 milionow ewangelišch šchescžijanow w Pruskej? Mjesh šo woporliwa lubosčž šbudži a pošže, šo nam ša drože mišionštwó ničžo pschecžecžto njeje.

Wěrnosčž biblije, šakitana pschecžiwó jeje njepšchecželam.

Kak šo Israelski lud poš němim poš Bohim wodženjom rošwiwa?

(Wotracžowanje.)

Boh ludej šakon da psches Moššafa.

Pod šhrišmanjom a šlyštanjom horu Sinai Moššaf ludej pschijewjedasche, šo chžyšče šehova, kiž jich s Ežyptowškeje wuwjedže, s nimi šlub ščžinicž. Wón chžyšče jich Boh byčž a šsrael dyršjesče jehó lud byčž.

Ty pschecžiwnižy praja: njewidžicž šchibake jebanštwó měšchnikow? Moššaf je šebi, šo wē, tajki šakon wumyšlit, šajkiž běšče jemu a jehó měšchnikowškej šchlacžče najšpōdobnišchi. Tak pošpojo pscheco čžinja. Pschecžiwó temu my prajimy: čžitaj jenož 10 šasnje! Wone šo w bibliji šamej štajnje ša šadro šakonja wobšladuža. 2. Mošš. 34, 28. 5. Mošš. 4, 13. A potom pomyšl šebi na to, šo bēču šoko wotolo šami pošhanjo, kiž šebi pschibohow čžinjachu a k nim šo modlach; šo běšče delčak pschi šhorje lud, kotryž šebi hnydom poš Aronom ššote čželo ščžini a poš pošhanškim wušchnju šo šwješelesče, jako Moššaf šo dlješče — a Moššaf dyršjal šebi te 10 šasnje k šwojemu wūžitkej wumyšlicž? Še, hdy by chžył šakon ščžinicž, kotryž by šo ludej špōdobał a kotryž by jemu wutrobny luda pschibowrocžil, poštom by to čžišče hinał šapoczēč dyršjal. Najjednoriske žadanja nabožiny a čžestneho, dobreho wušchnja wón poššaji: „Ty dyršišč Boha čžesčicž, kiž je tebe s Ežyptowškeje wuwjedł, kotremuž mašč šo ša wšchitko džalowacž, šchtož šy a mašč; ty dyršišč šwojeju šarisheju čžesčicž, ty njedyrbišč mordowacž, ani kranycž, ani mandželštwó šamacž. To šu šajte jednore a dobre myšle, šo s dobrým prawom te džěšacž šasnje s nowo-testamentskim wukšadowanjom džěnša hieščeje našchim džěčžom wuknyčž šamy a je ša najjednoriske pravidlo naščeho žiwjenja wobšladamy. Še myšle šu tak wěrne, šo žadny lud tuteho šwēta je wotpošasacž njemōže; hđžēž šo wucža, pošhanjo je pschiwosmu a praja: „Šaj, to je prawo. Ššłowiske šwēdomnje jim pschihšōuje a s tym wobšwēdčjuje, šo šu Bože wēcžne šasnje. Š tola tute jednore šasnje w žanym pošhanškim šakonju čžiste a šajne w tym šwiššowanju njewuššupija.“

Wot pschecžiwnikow je šo hušto prajito: „Poščžiwosčž a dobre wušchnje s nabožinu ničžo čžinicž nimataj. Šchtož hinał rěčži, je njerosomny abo šchšler.“ Tak praji n. psch. Šebel. My jim wotmolwimy, šo je dopošasana wēž, šo šapoczēč wěry w šsraelškim ludu žyly ššocž šwiššuje še šapoczēčtom najjednoriskich ššadow dobreho wušchnja. To je runje to, w čžimž šo wšchitke pošhanštwó wučžby wot ššewjenese nabožiny rošžěluža, šo poš pošhanow hušto

wěru a najdźiwisše wašnje hromadže nadeńdžesć (njepózcziwošč, mordarstwo, rubjeństwo atd.), so pak w Israelskim ludu wote wscheho spoczatka mysl psche wscho klinezi:

„Prawa Boža služba dyrbi stajnje s dobrym ludowym waš-
njom sje dnoczena bycz.“

Sastup je wotewrjeny.

Rónz wulkeho róžka 1871 wójsko franzowskeho generala Bourbaki wot Němskich sbite t Schwajzarškim mjeseam pschiczeže. — Wysch psches mjesu pscheńdže a pschińdže t Schwajzarštemu generalej Herzogei, so by s nim jednať, hačz kmeło franzowske wójsko do Schwajzarškeje saczahnyč, so by wulchowane bylo. Wón běšche wschón njeměny a proschesche, so by so wěz, tak kšětsje hačz móžno rošbudžita, dofelz běchu Bruszy blifko a dofelz běšche franzowske wójsko w srudnych wobstejnoscjach. 1. małego róžka rano so wuczini: franzowske wójsko kme do Schwajzarškeje saczahnyč, jeli so wojazy swoje brónje pschi mjesy wotpołoża.

Franzowski wysch so hnydom wróczy a swojemu generalej powjescz pschinjeke. Tón hnydom swojemu adjudantej praji: „Njekomdžmy so ani minuty, pschetož džen swita.“ Wojazy běchu w wulkim njeporjedže a kłodžachu zyle storhani; na dobo běšche po zlym lehwje wulke wolanje klyšecz: „Do Schwajzarškeje! do Schwajzarškeje! Sastup je nam wotewrjeny.“

Róždy postany, sadwelowazy šebi noweje khoroboscje nadobuchy; wulka czrjoda ludži, kšitž běchu kami spróžni a wošlabnjeni do kněha padnyli, hđež na šmjercz cžafachu, sastawachu a dale khablachy. Srudny cžah trajesche na 48 hodžinom. Žako mjesu pschetročžichy, kóždy wojak swoju tjeľbu, kóždy wysch swój tešak položy. Rájka běšche to boloscž, so dyrbjachu bjes brónjom saczahnyč! To pak běšche wuczinjene: pak brónje wotpoložicž, pak wonkach wostacz. Ale wonkach běšche hubjenstwo, syta, šmjercz a jastwo; tamnu stronu mjesy běšchej wěstoscž a žiwjenje. A to wulke wójsko cžehnjesche do kraja, w kotrymž žyrodu, mēr a wěstoscž namaka.

„Sastup je dowoleny!“ to pschypowjeda tež ewangelion. My móžemy žiwjenje, w kotrymž hubjeny kónz na naš cžaka, s druhim mēnicž, w kotrymž lékařstwa ja našche cžerpjenja, kónz našcheho bēdženja, wodacze našchich hrěchom, mēr sa našche wutrobny namakamy. Wonaj staj dwaj krajei, kotrejž šwjate pišmo šwětne a Bože abo njebjeske kralestwo mjenuje a bjes wobemaj je mjesa. My njemóžemy s dobom we wobemaj žiwi bycz, ale dyrbi-
my šebi jene wuswolicž:

Na jenyh bohu je:
Hrěch,
bojoscž psched šmjercžu,
hrjebaze šwědomnje,
wotročžstw,
nješbože,
sadwelowanje,
wěcžne satamanstwo,
czwila.

Na druhim bohu:
Šwjatosčž,
mēr a poloj,
dobre šwědomnje,
šwobodnosčž,
šbože,
wjebeka nadžija,
wěcžne žiwjenje,
šbóžnosčž.

Na mjesy wobegu kralestwom je kšiz postajeny. Psches wumrěcže Šyna Božeho je sastup wotewrjeny. Wuczinjene je s křwju Žesom Křhřsta podpřane. Šchtož po nim cžini, sastupi do kralestwa šboža. Musne je, brónje wotpoložicž, šo poddacz. To je jenicžli wupucz se strachoty, w kotrejž šmy, ale wupucz, kotryž nam sastup t šbožu bjes kónza wotewri.

„Njekomdžmy šo ani minuty, džen swita!“ praji franzowski general. Njekomdžmy šo ani minuty, tež my prajimy, džen šudženja, džen, na kotrymž budže sa naš posdže, móže bóršy šakwitacz.

„Kať čyžli my wuńcz, hdy bychmy s tajkei křafnej šbóžnosčžu nicžo njerodžili“ (Hebr. 2, 3).

Šbóžny domhód w Božej nožy.

Našch hodowny šchom w domje bē hžo hotowy a wupřscheny. Džeczi šahnachu šebi w cžmowej stwje cžaf cžafanja a nadžijena. Našcha latarna magiza s hodownymi wobrasami wot Maržineho pschypowjedanja hačz t cželanju do Ežyptowskeje, wo cžimž čyžchmy špěwacz, bē runje s pošlednim molowanjom hotowa jako něchtó do mojih durjom křapasche a wulka žónška s kšětro cžerwjemy nymi wlošami šo sa předarjom pola wojakow woprašcha. Wona na mnje hladašche a bēle wlošy wohladawšchi, džesche wona: „Šaj,

wy šcže tón stary knješ, kotrehož wón mēni.“ Šišcže pschezo nje-
wjedžach, šchto wona čyžsche. Napošledku džesche: „Šmy kóžnižy s Litawškeje a pschijedžemy jow do Barlina. Tu je mój nan pschezo do tuteje žyřkwe kłodžit; nēť je wón šmjercz křorny a čyžsche rady Bože wotkasanje wot stareho knjesa dostacz. Šójcže tola rucže šobu.“

Šzo šwoblekawšchi kóžuch wjach šwjate šudobje a džech sa žónškej. Šichindžechmoy t Šchprewi. „Tu bydlimy w šednym cžolmje. Kēdž-
bujcže, so njepanjecže.“ Bē cžma a hlado, cženka dešta bē wot jeneje kóžje na druhu položena, bjes nimi woda w hlubokoscži. Njewjedžach lēdma, kať mójach tam pschēcž. Wona cžehnjesche mje pomaku sa šobu, bēchmoy škóncžnje pschi šednym cžolmje. Šešechmoy dele; tam ležesche w kóžnej komorzy, cžisče šwoblekany, cžornu šomoczjanu cžapku na hlownje šchēdžimž s njewurjekliwje pschecželnimym wobli-
cžom. Wón šcže cžapku a wokošcha mi ruku. Šežesche dołhe žiwjenje sa nim. W šwobodnyh wójnach bē šobu wojowak, potom wjele na morju a na kanalach jēšdžit; njebē jemu nicžo wostalo hačz jeho šwudowjena džowka a džeczi-džeczo, kotrejž wobē sa bēko-
pschikřytym blidom šedžachu. Žako šo špomjedž šapocža, wón ruzy štyknywšchi rēcžesche, ja šam šišcže wšchelate pschistajejo se šwojeho žiwjenja, šchtož jeho tšchesche. Šo šwjatym wotkasanju ležesche wón cžicho, ruzy na wutrobne štyknywšchi — wobras najhlub-
šcheho mēra.

Šeho komorka bē šama kóžicžka, kotraž runje se šwojim wo-
bydlerjom pschindže t brjoham wěcžneho žiwjenja. Šišcže raš wokošcha mi wón džakownje ruku. Ža lešech horje. Wonkach bē wjekele žiwjenje, ludžo křwatachu s hodownych wifow domoj t wobradženju, w wjele domach bē hžo šakwěcženy hodowny šchom widžecž. Ža pak špomnich na stareho Šimeona tam deľach w cžolmje a na rjany hodowny dar, kž je jemu pschihotowany a na hodowny šchom tam horkach, kotrehož šwězj jemu hžo napschecžiwio šwē-
cžachu. Šišcže tu nōž wumrje wón. Šeho cžēko bu do žynko-
weho křacžca položene a tón šaletowany, a w nalēcžu wša džowka wormeho nana šobu so by wón wotpocžował w domišniškej šemji. To bē tež Boža nōž tam deľach na Šchprewi.

Ššlyšy diaconišy.

W šhorownej kšēži namakamy wošebneho křoreho, pošneho bolostnyh brjodow, kotrejž wšchaf bēchu šcžehwki jeho žiwjenja. Tak husto hačz diaconiša jeho rany wobalešche, šo leštratiške šłowa s erta šdžekaneho muža muliwachu. Diaconiša kaž prošcho na njeho pohladny, ale nicžo njepřaji. Tak běšche wjazy dnjom. Žako šašo raš wobalku přecž wša a ranu myjesche, wón šašo šakrowašche. Diaconiša wot šwojeho džēka wócžko njewotwobroczi, ale bjes teho šo běšche to čyžla, bēchu jej šlyšy do woczow štipike a jena šlyša na ranu padže. Křory to widžesche a cžujesche. Wón praji s mjehkim kšohom:

„Ža šym njepřawje cžiniť; wodajcže mi! Žane leštratiške šłowo njedyrbi wjazy psches mój ert pschincž.“ Šotom bu wón cžichi, kaž běšche jeho hladaťka byla.

To je přēdowanje, kotrejž bjes šłowow tych dobydže, kž do Božeho šłowa njewērja. Ale tež šłowo w prawym cžafu rēcžane je křafne, kaž šłote jablko w šlēbornej šchli.

Něšchto t rošpominanju.

Sa dobre nicžo dobre dacž, je šly šuff,
Sa ške ške dacž, je wopaczna rada,
Sa dobre ške dacž, je hřofne šmyšlenje,
Sa dobre dobre dacž, je šdobna myšl,
Sa ške dobre dacž, je dobry a pobožny šuff,
A na tym pošnajesch praweho křesčijana.

„Šomhaj Bóh“ je wot nēťka niz jenož pola knješow duchownych, ale tež we wschēch psche-
dawařnjach „Ššerb. Nowin“ na wřach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwórcž lēta płacžy wón 40 np., jenotliwe cžizla šo po 4 np. pschedawaju.